

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus XXVIII. De justitia distributiva.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

onera, quæ communiter omnes subeunt, quamvis unus vel alter ea non subeat.

7. Communiter hîc monent Theologi, ut, quando non satis constat, quòd tributa sint iusta, aut ad bonum commune impendantur, Confessarius ante factum pœnitentes hortetur, ut solvant, id enim exigit Reipublicæ pax & debita Principi obedientia; post factam autem tributi defraudationem, si pœnitens sibi saltem probabiliter persuadeat tributum esse injustum (ut in tanta tributorum multitudine hodiedum facilè contingit) ad compensationem non facilè eum condemnet.

CASUS XXVIII.

De injustitia distributiva.

HAbius petit 1. *Quid sit acceptio personarum.* 2. *An ad beneficia Ecclesiastica sub mortali sit eligendus dignior.* 3. *An ad officia secularia.* 4. *An liceat aliquid promittere pro beneficiis.* 5. *An vendere officia, vel aliquid accipere, ut inter aequè dignos unus preferatur.* 6. *An liceat officia dare cognatis?* Pro resolut.

- I. QUÆR. I. Quid circa injustitiam distributivam? R. I. Injustitia distributiva consistit in *acceptioe personarum*, quâ in distributione bonorum communium, in collatione beneficiorum, officiorum, in iudiciis, in honoris exhibitione attenditur non ad merita personæ & utilitatem communem, sed ad circumstantias impertinentes, v. g. consanguinitatem, amicitiam, potentiam, munera, &c. hoc vitium est

ex

ex genere suo mortale, adversatur enim bono communi, & prohibetur Eccl. 42. *Ne accipias personam, ut delinquas*, Jacobi 2. *si autem personas accipitis, peccatum operamini*. Dixi bonorum communium, id est, ad communitatem pertinentium, nam acceptio personarum locum non habet in bonis propriis, hæc enim cuilibet pro libitu dari possunt, cum uni non magis debeantur, quam alteri; aliàs enim Deus esset acceptor personarum, quando peccatoribus maxime indignis suas dat gratias.

2. Peccat mortaliter non tantum is, qui ad 2. beneficia Ecclesiastica assumit vel promover indignum, sed etiam, qui relicto notabiliter digniore præficit dignum, est communissima cum *D. Thom. 2. 2. q. 63. a. 2.* & quoad beneficia majora curam animarum habentia velut Episcopatus, Abbatias, Præposituras, Decanatus, Parochias nunc omnino certa ex *Trid. Sess. 24. c. 1. de reform.* ubi dicit eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores & Ecclesie magis utiles ipsi judicaverint, præfici diligenter curaverint. Idem magis confirmat propositio 47. ab Innoc. XI. damnata, quæ sic habet: *Cum dixit Concilium Tridentinum, eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos digniores & Ecclesie magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent: Concilium vel primò videtur per hoc, digniores, non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo propositivo; vel secundò locutione minus propriâ ponit digniores, ut excludat indignos, non verò dignos: vel tandem loquitur tercio, quando fit concursus.* Quoad beneficia minora

V

&

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

& simplicia etiam communis est sententia, ea sub peccato conferenda esse dignioribus, & ratio est eadem, quia id exigit bonum commune & fidelitas eligentis vel conferentis beneficium; electio tamen vel presentatio digni relicto digniore est valida, ut dicam *Cas. 80. n. 20.*

3. Ex eadem ratione dignitates, munia & officia secularia dignioribus sub peccato conferenda sunt, cum enim huiusmodi officia non spectent ad Principem vel Collatorem, sed ad communitatem, cujus ipsi sunt Administratores, peccant contra officium & fidelitatem communitati debitam, conferendo ea minus digno, si dignior commodè haberi possit; sicut contra fidelitatem & iustitiam peccat Oeconomus, qui relicto eo servo, qui potest annuè lucrari 100. conducit eum, qui potest tantum lucrari 50. conferens beneficium vel officium indigno, vel ei, qui creditur illud malè administraturus, tenetur ad omne damnum Reipubl. vel Ecclesiæ inde obveniens, ad nihil autem tenetur digno vel digniori prætermisso; quia ante actualem collationem vel presentationem nullum habent jus rigorosum, sed tantum majorem dignitatem ad officium vel beneficium; dignior autem hic dicitur non præcisè, qui doctior, sanctior vel nobilior est, sed qui consideratis circumstantiis personæ, loci, temporis, incolarum, &c. communitati vel Ecclesiæ, cui præficitur, creditur fore utilior, ideoque, si Ecclesia vel Respublica indigeat defensore contra hostes, cæteris paribus potentior eligendus erit utpote dignior, si agatur de conservanda inter cives pace, inter dignos dignior erit, qui magis à populo diligitur, si ad necessitatem

sitatem

liratē publicam vendantur officia, dignior reputatur, qui inter æquales plūs obtulerit.

QUÆR. II. Quæ hinc inferenda pro praxi? 4.
 R. Seqq. 1. Dare vel promittere pecuniam vel quodcunque pretio æstimabile in ordine ad impetrandum sibi vel suis beneficium Ecclesiasticum, est simonia jure divino & naturali prohibita, & omnis provisio ex tali promissione facta est ipso jure nulla, ut ex professo dicam *Cas. 66.*

2. Officia sæcularia vendi possunt, si concurrant hæc quatuor: 1. Supremi Principis auctoritas. 2. Capacitas seu dignitas ementis. 3. Pretium moderatum, ut emens ad recuperandas expensas non cogatur abuti officio. 4. Utilitas communis. Sed quid si Princeps Ministro det potestatem inter æquè dignos eligendi, quem voluerit, an possit accipere pecuniam, ut hunc eligat præ illo? R. Possè, nisi Princeps vel lex illud prohibeat, quia unus non habet majus jus, quàm alter, & *Ratio est*, quia eligere hunc præ alio æquè digno, est pretio æstimabile, & in libera potestate eligentis constitutum, ergo pro eo potest accipi pecunia: neque fit injuria reipublicæ, quia confertur æquè digno, nec dignior haberi potest, ut suppono; neque fit injuria offerenti pecuniam, quia hic recipit rem pecuniâ æstimabilem.

Dices 1. Neque Princeps, neque ejus Minister est Dominus officiorum, sed tota communitas, ergo Minister pro tali officio non potest acceptare pecuniam sine consensu communitatis, venderet enim rem alienam sine consensu Domini.

2. Est acceptio personarum, quia unus præ-

fertur alteri ob circumstantiam ad bonum commune & capacitatem personæ impertinentem, scilicet ob pecuniam.

3. Ut officia licitè vendantur, debent vendi pro interesse publico, non privato.

4. Sunt multæ leges id prohibentes, quas adducit *Sanch. L. 2. conf. c. 1. dub. 56.*

R. *Ad 1.* Minister non est quidem Dominus officii, est tamen Dominus suæ electionis, & hæc est pretio digna, adestque consensus saltem præsumptus Principis & communitatis, cui per talem acceptationem nullum fit præjudicium.

Ad 2. N. Aff. Acceptio personarum tunc tantum locum habet, quando ob causam impertinentem præteritur dignus vel dignior.

Ad 3. Ut officia promiscuè & nomine communitatis vendantur, debet pretium cedere ad interesse publicum, non autem semper.

Ad 4. Illæ leges vel non sunt usu receptæ, vel loquuntur de distributione pecuniæ ex justitia debitæ, vel alterius æquivalentis, non verò de distributione officiorum. *Lugo de just. d. 34. num. 35. cujus disparitatem dabo Cas. 55. n. 18.*

6. 3. Magistratus, Gubernatores, &c. gravissimè peccant, si officia communia faciant quasi hæreditaria, pleraque conferendo suis ag-vel cognatis non sine periculo turbarum & seditio-num; tunc enim consanguinei, quamvis alioquin scientiâ & virtutibus cæteris pares vel etiam superiores, minùs forent digni, quia pro conservanda communi pace minùs utiles.

4. Si exorta seditio aliter componi non possit, quàm submovendo priores officiantes, hi non tantum licitè amoveri possunt, sed & debent sic exigente bono communi, fructus ta-
men

men percepti vel commeriti illis relinqui debent, uti & restitui pretium ex communi ærario, si officia illis pro bono communi vendita fuerint, possentque in tali casu illis substitui à plebe postulati, etsi sint minùs digni vel etiam inhabiles, eâ tamen conditione, ut intra breve tempus se qualificent, vel redditâ Reipublicæ pace officia dignioribus cedant. Ratio horum est conservatio vel restitutio pacis publicæ.

CASUS XXIX.

De Furto.

Iason Neo-Theologus examinatur 1. *Quid sit furtum.* 2. *Quotuplex.* 3. *Quale peccatum.* 4. *Qua sit materia gravis.* 5. 6. 7. 8. *Qualiter solvantur contraria.* 9. *An furtis assueti peccent mortaliter furando rem levem.* 10. *An plura furtiva levia faciant unum grave.* 11. *An post illatum grave damnum quid leve auferens semper peccet mortaliter, & quid si à diversis modica auferas.* 12. 13. *Quid si plures quid parùm accipiant communi consilio?* 14. *Quid si alter ex ablatione rei levis multùm sit contristandus.* 15. *Quid si plures servi jussu Domini auferant multa modica.* 16. *Quid si quis inadvertenter complevit materiam gravem.* 17. *An modica per longa intervalla coalescant?* Pro resol.

QUÆR. I. Quid & quotuplex sit furtum? 1.
R. Imò: Furtum est *injusta & occulta rei aliena contræctatio*; hoc est, acceptio vel detentio Domino rationabiliter invito. Dicitur imò: *Contræctatio occulta*, nam si fiat Domino vel illo,
V 3 qui